

Terwijl *MI-6* in de periode '40-'45 slechts één hoofd kende (generaal Menzies), kende *SOE* er successievelijk vier: eerst een diplomaat, Gladwyn Jebb, vervolgens een eigenaar van een im- en exportzaak op Brits-Indië en oud-Lagerhuislid, Sir Frank Nelson, daarna (van mei '42 af) een bankier, Sir Charles Hambro, en tenslotte (van september '43 af) een beroepsmilitair, Major-General Sir Colin Gubbins. Deze laatste was van november '40 af hoofd geweest van de *Operations Division* van *SOE*. 'Most of the staff', aldus de Britse historicus M. R. D. Foot, 'were youngish business men or professionals, with a sprinkling of regulars' (beroepsofficieren) 'and of people who had spent their lives in secret work'¹ – die staf telde dus maar zeer weinigen die op het gebied van het geheime werk ervaring hadden. De overigen werden na de oorlog door twee officieren van de *Intelligence Service* die aan *SOE* als veiligheidspecialisten toegevoegd waren, gekarakteriseerd als 'goedwillende amateurs'.² Inderdaad, *SOE* heeft ernstige fouten gemaakt (de *Intelligence Service* overigens óók – men denke slechts aan het Venlo-incident), maar velen van die 'amateurs' zijn in de loop van de oorlog echte deskundigen geworden en de omvangrijke organisatie van *SOE* (zij had, behalve in Londen, uiteindelijk bureaus in nog elf andere steden buiten Engeland en telde volgens schatting in de lente van '44 ca. dertienduizend medewerkers) heeft een niet te onderschatten bijdrage geleverd tot de overwinning.

Evenals *MI-6* kende *SOE* een aantal 'algemene' secties, bijvoorbeeld voor veiligheid, valse papieren, geheime codes, bewapening, contact met de *RAF*, enzovoort, alsmede de nodige landen-secties. Hoofd van de *Dutch Section* werd in augustus '40 R. V. Laming, een Engelsman die in Nederland opgegroeid was en daar vóór mei '40 handelsattaché bij de Britse legatie geweest was, niet zonder contacten te onderhouden met de *Intelligence*. Hij had misschien daar, misschien elders, het verhaal opgepikt dat de *Intelligence* in of na de eerste wereldoorlog aan van 't Sant persoonlijk voor aan haar bewezen diensten £ 25 000 had betaald; aan de juistheid van dat verhaal twijfelde Laming niet en wat hij in '35 en volgende jaren in de Nederlandse pers over van 't Sant te lezen gekregen had, kan hem slechts versterkt hebben in zijn overtuiging dat de man die hij bij zijn benoeming aantrof als hoofd van de Centrale Inlichtingendienst, door en door onbetrouwbaar was – hij weigerde met hem samen te werken. Personen die hij als geheim agent wilde uitsturen (voor het bedrijven van sabotage of voor het leggen van contacten waaruit sabotagegroepen konden ontstaan), trok hij hoofdzakelijk aan via minister Dijkhoorn en diens adjudanten Kruls en Post Uiterweer.

¹ A.v., p. 140. ² *Enq.*, dl. IV a, p. 853.